

Asia: VN/17751/2023

Lausuntopyyntö rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta, sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Poliisihallituksen arpajaishallinnon lausunto Valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön
VN/17751/2023

Asia

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 29.6.2023 Poliisihallituksen arpajaishallinnolta lausuntoa seuraavista luonnoksista hallituksen esityksiksi eduskunnalle:

1. laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 7 §:n ja Finanssivalvonnasta annetun lain 42 a §:n muuttamisesta,
2. laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 2 §:n muuttamisesta, ja
3. laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta.

Valtiovarainministeriö on lisäksi pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Lausunto

Poliisihallituksen arpajaishallinto lausuu asiassa seuraavaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 7 §:n ja Finanssivalvonnasta annetun lain 42 a §:n muuttamisesta tavoitteena on muuttaa rahanpesulaisissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädettyjä seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumista koskevia säännöksiä johdonmukaisemmiksi sekä lisätä näihin pykäliin säännökset seuraamusmaksun määräämisen vanhentumisajan katkaisemisesta ja seuraamusmaksun määräämisen ehdottomasta takarajasta. Poliisihallituksen arpajaishallinto kannattaa seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisen säännöksiä muutosta rahanpesulakiin sekä säännöksiä seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisajan katkaisemiseksi. Erityisesti sääntely seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisajan katkaisemiseksi voidaan olettaa lisäävän valvojien tarkastustoiminnan ja muun valvonnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Poliisihallituksen arpajaishallinto kehottaa pohtimaan voitaisiinko säännöksessä tarkentaa niitä valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen ennen vanhentumisajan päättymistä käynnistämiä toimenpiteitä epäillyn rikkomuksen tai laiminlyönnin tutkimiseksi, jotka aloittaisivat vanhentumisajan kulumisen alusta. Vanhentumisajan katkaisemisen ajankohta tulee olla selkeä, eikä se saa olla tulkinnanvarainen. Ehdotetussa sääntelyssä valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen toimenpiteet rikkomuksen tai laiminlyönnin tutkimiseksi saattavat jättää tulkinnanvaraa sen suhteen minkälainen toimenpide voidaan luokitella sellaiseksi, mikä katkaisee vanhentumisajan. Rahanpesulain mukaisilla valvojilla on erilaisia toimenpiteitä valvontatoiminnan suorittamiseksi ja vaikka toimenpide olisi tutkinnan kohteen havaittavissa, ei sitä välttämättä pysty havaitsemaan nimenomaisesti toimenpiteeksi tietyn epäillyn rikkomuksen tai laiminlyönnin tutkimiseksi.

Kyseisessä hallituksen esityksessä on todettu, että ilmoitusvelvollisen tulisi itse voida havaita vanhentumisajan alkaminen alusta. Asiassa jää epäselväksi edellyttääkö tämä valvontaviranomaiselta ja asianajajayhdistykseltä sitä, että toimenpiteen yhteydessä ilmoitetaan mahdollisesta hallinnolliseen seuraamukseen ryhtymisestä ja siten vanhentumisajan alkamisesta alusta. Toisaalta jää myös epäselväksi, minkälainen kynnys ilmoitusvelvolliselle jää itse havaita tutkintaan liittyvä toimenpide. Kyseessä voi olla myös tilanne, jossa toimivaltainen viranomainen on ryhtynyt jo aiemmin toimenpiteisiin, jotka vasta jälkeensä osoittautuvat toimenpiteiksi, jotka johtivat hallinnollisen seuraamukseen määräämiseen.

Koska kyseessä on sääntely, jolla on merkitystä muun muassa hallinnollisen seuraamuksen määräämisessä, tulisi edellytykset vanhentumisen katkaisusta määritellä mahdollisimman selkeästi ja tarkasti. Säännöstä tarkennettaessa on kuitenkin hyvä huomioida, että liian tiukan kirjauksen myötä valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen tekemät toimenpiteet eivät mahdollisesti aloitakaan vanhentumisajan kulumista alusta. Toisaalta, jos säännös kirjataan liian avoimeksi, on mahdollista, että ilmoitusvelvollinen ei pysty itse havaitsemaan, millainen toimenpide johtaa vanhentumisajan alkamiseen alusta.

Edellä mainitun lisäksi Poliisihallituksen arpajaishallinto haluaa kiinnittää huomioita seuraavaan esityksessä käytettyyn termiin:

Hallituksen esityksessä todetaan: ”Säännöksessä tarkoitettu vanhentumisajan katkaiseva toimenpide olisi esimerkiksi valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen epäillyn rikkomuksen tutkintaan liittyvän tarkastuksen tekeminen tai epäillyn rikkomuksen tutkintaan liittyvä selvityspyyntö tai kuulemiskirje, josta tutkinnan kohde on saanut tiedon. Tarkoituksena olisi, että epäilty voisi itse havaita vanhentumisajan katkaisevan tutkintaan liittyvän toimenpiteen.”. Koska epäillyn käsite yleensä yhdistetään rikosprosessiin ja tekstissä on aiemmin käytetty sanaa tutkinnan kohde voisi olla tarkoituksenmukaista puhua kohteesta tai tutkinnan kohteesta.

Muilta osin Poliisihallituksen arpajaishallinnolla ei ole lausuttavaa.

Ryhmäpäällikkö Tiina Tulirinta

Ylitarkastaja Sari Ikkala

Ikkala Sari
Poliisihallituksen arpajaishallinto